

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๑๘/๒๕๖๘

เรื่อง การเลือกปฏิบัติ อันเกี่ยวเนื่องกับเสรีภาพในการประกอบอาชีพ และสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล กรณีร้องเรียนว่า บริษัท ██████████ ปฏิเสธรับผู้ติดเชื้อเอชไอวี เข้าปฏิบัติงาน

ผู้ร้อง ปกปิดชื่อ

ผู้ถูกร้อง บริษัท ██████████ ที่ ๑

โรงพยาบาล ██████████ ที่ ๒

๑. ความเป็นมา

๑.๑ มูลนิธิ ██████████ ร้องเรียนทางไปรษณีย์แทนผู้ร้อง (ปกปิดชื่อ) ตามเรื่องร้องเรียนที่ ๕๕๘/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ว่า ผู้ร้องได้สมัครงานและผ่านการคัดเลือกเข้าทำงานในตำแหน่ง ██████████ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ สังกัดกลุ่มงาน ██████████ และถูกส่งตัวไปตรวจสุขภาพก่อนเข้าทำงานที่โรงพยาบาลผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยมีการตรวจหาเชื้อเอชไอวีรวมอยู่ในรายการตรวจสุขภาพก่อนเข้าทำงาน ผู้ร้องจึงแจ้งให้แพทย์ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ทราบว่าตนเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี และหลังจากทราบผลการตรวจสุขภาพ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปฏิเสธรับผู้ร้องเข้าทำงานโดยให้เหตุผลว่าผลการตรวจสุขภาพของผู้ร้องไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ มูลนิธิ ██████████ เห็นว่า การกระทำได้กล่าวเป็นการใช้เรื่องการติดเชื้อเอชไอวีมาเป็นเหตุนำไปสู่การตีตราและการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีในการสมัครงาน อันอาจเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงขอให้ตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นควรรับไว้ประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เป็นคำร้อง (ป) ที่ ๒๘๘/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๗ โดยส่งเรื่องไปยังผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อพิจารณายกเลิกการตรวจหาเชื้อเอชไอวีและทบทวนผลการพิจารณาที่ปฏิเสธการรับผู้ร้องเข้าทำงาน และไปยังผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อกำหนดมาตรการหรือนโยบายในการรักษาความลับของผู้ป่วย โดยเฉพาะกรณีการตรวจสุขภาพประกอบการทำงาน

๑.๒ ผลการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ทำสัญญาการส่งผู้สมัครงานไปตรวจสุขภาพกับผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยไม่ได้กำหนดให้ตรวจหาเชื้อเอชไอวีและไม่มีการบังคับให้ผู้สมัครงานตรวจหาเชื้อเอชไอวี แต่การปฏิเสธไม่รับผู้ร้องเข้าทำงานสืบเนื่องมาจากความผิดปกติของผลเลือด ซึ่งไม่เป็นไปตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ กล่าวคือ ผู้สมัครงานต้องมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในตำแหน่งที่สมัคร ตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นสมควรและเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นสำคัญ

สำหรับประเด็นการกำหนดมาตรการหรือนโยบายในการรักษาความลับของผู้ป่วย ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานอยู่แล้ว ประกอบด้วยนโยบายการรักษาความเป็นส่วนตัวและความลับสารสนเทศ นโยบายการให้ข้อมูลประวัติผู้ป่วย แนวทางการควบคุมข้อมูลในโรงพยาบาล และแนวทางการเปิดเผยข้อมูลการรักษาพยาบาลของผู้ป่วย ส่วนประเด็นการตรวจหาเชื้อเอชไอวีผู้ร้องเพื่อประกอบการทำงานนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ ชี้แจงว่า รายการตรวจสุขภาพก่อนเข้าทำงานของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการตรวจสุขภาพทั่วไป ไม่มีรายการตรวจหาเชื้อเอชไอวี แต่ผู้ร้องเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีเชื้อเอชไอวีแก่แพทย์ในขั้นตอนการตรวจร่างกายและซักประวัติอาการเจ็บป่วย และผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ส่งผลการตรวจสุขภาพของผู้ร้องให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยตรง ซึ่งผู้ร้องได้ลงนามในเอกสารรับทราบและยินยอมให้กระทำได้

๑.๓ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๔๗/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ พิจารณาผลการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นประเด็นเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลด้วยเหตุแห่งสุขภาพ อันเกี่ยวเนื่องกับเสรีภาพในการประกอบอาชีพ และการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวรวมถึงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล จึงมีมติให้รับไว้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นคำร้องที่ ๓๖๓/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๗

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบโดยพิจารณาจากคำชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือมูลนิธิ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ถึงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๒ [REDACTED] ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ [REDACTED] ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗
ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ รายงานผลการประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ที่ ๓๔๒/๒๕๖๗
ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๕ บันทึกการสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ร้อง ที่ สม ๐๕๐๓/๗ ลงวันที่ ๑๐
มกราคม ๒๕๖๘

๒.๑.๖ บันทึกการสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ร้อง ที่ สม ๐๕๐๓/๘ ลงวันที่ ๑๓
มกราคม ๒๕๖๘

๒.๑.๗ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๒ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๘
ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๘ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่ ดศ (สคส)
๕๑๒/๑๘๐ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๙ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ [REDACTED] ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘
ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

๑) ผู้ร้องเป็นพนักงานของบริษัท [REDACTED] ทำงานใน
ตำแหน่ง [REDACTED] อยู่ที่สนามบิน [REDACTED] ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๕ ถึงปัจจุบัน
(เดือนเมษายน ๒๕๖๘) มีหน้าที่ให้บริการผู้โดยสารภาคพื้น ทั้งเที่ยวบินภายในและระหว่างประเทศ
เช่น เช็คอินบัตรโดยสาร ตรวจรับบัตรโดยสาร และออกบัตรที่นั่งให้แก่ผู้โดยสาร รวมถึงรับผิดชอบงาน
บริเวณประตูขึ้นเครื่อง โดยทำงานเป็นกะหมุนเวียน กล่าวคือ ทำงาน ๔ วัน หยุด ๒ วัน สลับกันไป
แบ่งกะการทำงานเป็น ๓ ช่วงเวลา ได้แก่ กะเช้า เวลา ๐๔.๐๐-๑๔.๐๐ น. กะบ่าย เวลา ๑๒.๐๐-๒๒.๐๐ น.
หรือ ๑๓.๐๐-๒๓.๐๐ น. และกะดึก เวลา ๑๕.๐๐-๐๑.๓๐ น. ทั้งนี้ ผู้ร้องทำงานเป็นกะมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๘
ซึ่งที่ผ่านมาไม่เคยประสบปัญหาสุขภาพรุนแรงอันเนื่องมาจากการทำงานเป็นกะ

๒) ผู้ร้องสมัครงานกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ในตำแหน่ง [REDACTED]
[REDACTED] สังกัดกลุ่มงาน [REDACTED] ซึ่งมีลักษณะงานเหมือนกับงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน
กล่าวคือ งานให้บริการผู้โดยสารและปฏิบัติงานที่สนามบิน [REDACTED]

ผู้ร้องประสงค์จะทำงานกับผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากมีความชื่นชอบงาน
ให้บริการและช่วยเหลือผู้โดยสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทั่วไปหรือเรื่องที่มีความซับซ้อน
เช่น การช่วยเหลือผู้โดยสารที่พลาดเที่ยวบิน การติดตามของหาย หรือการประสานจัดหาเที่ยวบินทดแทน
เมื่อผู้โดยสารต่อเครื่องไม่ทัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ร้องภาคภูมิใจและมีความสุขในการทำงาน

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีอัตราเงินเดือนพื้นฐานและค่าแรงต่อ
ชั่วโมงที่สูงกว่า พร้อมทั้งสิทธิประโยชน์และสวัสดิการที่มากกว่า ทั้งในเรื่องสิทธิประโยชน์บัตรโดยสาร
วันหยุดพักผ่อน และเงินโบนัสประจำปี รวมถึงโอกาสความก้าวหน้าในการทำงานไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นได้

/ในขณะ...

ในขณะที่บริษัท ██████████ เป็นบริษัทที่ทำหน้าที่จัดหาแรงงานภายนอกมาปฏิบัติงานให้กับผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยไม่มีการแบ่งระดับตำแหน่งงาน พนักงานทุกคนทำงานในตำแหน่งเดียวกัน ได้รับค่าจ้างและค่าล่วงเวลาในอัตราเดียวกัน แตกต่างกันเพียงค่าประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งเป็นวิธีการจ้างงานที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ใช้เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ผู้ร้องเห็นว่า อัตราค่าจ้าง สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการ ตลอดจนความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นแรงจูงใจสำคัญที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการทำงาน แม้ผู้ร้องจะรักในงานบริการที่ทำอยู่และตั้งใจทำงาน แต่การทำงานมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงของผลตอบแทน ทำให้หมดกำลังใจ

๓) ในขั้นตอนการสัมภาษณ์งานของผู้ถูกร้องที่ ๑ มีผู้จัดการแผนกบริการภาคพื้นของผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้ร้องร่วมเป็นคณะกรรมการสัมภาษณ์ด้วยการสัมภาษณ์ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ เช่น ภาวะผู้นำ ไหวพริบในการทำงาน ความสามารถในการใช้ระบบหรือโปรแกรม และประวัติการขาด ลา มาสาย แต่ไม่มีการสอบถามถึงเหตุผลของการสมัครงาน ข้อจำกัดในการทำงานเป็นกะ ปัญหาสุขภาพ อาการเจ็บป่วย หรือความเหนื่อยล้าจากการทำงานเป็นกะ

๔) ต่อมาเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ผู้ร้องได้รับแจ้งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ว่าผ่านการสัมภาษณ์และได้รับคัดเลือกให้เข้าทำงานในตำแหน่ง ██████████ และถูกส่งตัวไปตรวจสุขภาพที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งในขั้นตอนการซักประวัติการเจ็บป่วยและโรคประจำตัว ผู้ร้องได้แจ้งให้พยาบาลและแพทย์ทราบว่าตนเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีและยินยอมให้แพทย์ส่งข้อมูลดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ เนื่องจากประกาศรับสมัครงานตำแหน่งดังกล่าวไม่ได้ระบุคุณสมบัติหรือเงื่อนไขด้านสุขภาพหรือโรคประจำตัวว่าห้ามเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี ผู้ร้องจึงคิดว่าสถานะการติดเชื้อเอชไอวีไม่น่าจะเป็นอุปสรรคต่อการเข้าทำงาน และหากผ่านสัมภาษณ์แล้วคงได้รับการบรรจุเข้าทำงานในตำแหน่งดังกล่าว

นอกจากนี้ ประกาศรับสมัครงานยังระบุคุณสมบัติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา คือ ประสบการณ์ด้านธุรกิจการบินหรือฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องในส่วนงานบริการผู้โดยสารหรือการบริการสัมภาระ รวมถึงประสบการณ์ทำงานกับผู้ถูกร้องที่ ๑ และมีผลการปฏิบัติงานดีเป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชา ผู้ร้องเห็นว่าตนมีคุณสมบัติตามที่กำหนดและจะสามารถทำงานในตำแหน่งนี้ได้ เนื่องจากตลอดระยะเวลาที่ทำงานในตำแหน่ง ██████████ กับบริษัท ██████████ ผู้ร้องทำงานด้วยความตั้งใจ พัฒนาทักษะการทำงานและการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง จนเกิดความชำนาญในงานของตน โดยไม่เคยถูกผู้โดยสารร้องเรียน หรือมีข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน

๕) เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้ร้องได้รับแจ้งจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าไม่สามารถว่าจ้างเข้าทำงานได้ เนื่องจากผลตรวจสุขภาพไม่เป็นไปตามคุณสมบัติที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กำหนด ผู้ร้องขอให้ทบทวนผลการพิจารณาดังกล่าวและชี้แจงว่าในส่วนขอโรคประจำตัวนั้นได้เข้ารับการรักษากับแพทย์อย่างสม่ำเสมอ อาการอยู่ในระดับดี ไม่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อรุนแรง สามารถใช้ชีวิตในสังคมและทำงานได้ตามปกติ โดยยินดีที่จะนำเอกสารทางการแพทย์มายืนยันหากผู้ถูกร้องที่ ๑ ต้องการเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังคงยืนยันไม่รับผู้ร้องเข้าทำงาน

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้องที่ ๑

๑) ในประกาศรับสมัครงานในตำแหน่ง

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ระบุคุณสมบัติของผู้สมัครงานไว้ว่า “จะต้องสามารถทำงานเป็นผลัดหมุนเวียนได้ หรือตามที่บริษัทกำหนด” ซึ่งแบ่งช่วงเวลาทำงานเป็นกะเช้า กะบ่าย และกะดึก โดยมีหน้าที่ให้บริการ ผู้โดยสาร เช่น ตรวจสอบข้อมูลบัตรโดยสารและเอกสารการเดินทางของผู้โดยสาร รับผิดชอบงานบริการ ที่ประตูขึ้นเครื่อง ดูแลความเรียบร้อย ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ทำสัญญากับผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อใช้บริการตรวจร่างกาย และตรวจสุขภาพก่อนเข้าทำงาน ตามใบเสนอราคาอัตราค่าบริการตรวจสุขภาพ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ โดยมีรายการตรวจสุขภาพก่อนเข้าทำงาน เช่น การตรวจร่างกายทั่วไปโดยแพทย์ การตรวจ เอกซเรย์ทรวงอก การตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด การตรวจระดับน้ำตาลในเลือด การตรวจระดับ ไขมันในเลือด เป็นต้น โดยไม่ได้กำหนดรายการให้ตรวจหาเชื้อเอชไอวี และไม่ได้บังคับให้ผู้สมัครงาน ตรวจหาเชื้อเอชไอวี

๓) ตามข้อกำหนดของผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าด้วยการสรรหาคัดเลือก การว่าจ้าง การเลื่อนตำแหน่ง ข้อ ๑๗.๔ กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครงานไว้ว่า

“... จะต้องมีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีปัญหาสุขภาพจนไม่สามารถและ/ หรือไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ ... กรณีเป็นที่สงสัยให้อยู่ในอำนาจของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่จะส่งให้ แพทย์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ วินิจฉัยว่าสมควรรับเข้าทำงานหรือไม่”

กรณีของผู้ร้อง ภายหลังจากได้รับผลการตรวจร่างกายจากผู้ถูกร้อง ที่ ๒ แล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ส่งผลการตรวจดังกล่าวให้แพทย์ประจำบริษัทผู้ถูกร้องที่ ๑ วินิจฉัย ซึ่งแพทย์ มีความเห็นว่า

“ผลตรวจร่างกายผิดปกติ เนื่องจากตรวจพบ Past history ICD-10 code: B24 Unspecified human immunodeficiency virus [HIV] disease ผู้ที่ติดเชื้อ HIV ที่ยังมี ระบบภูมิคุ้มกันโรคที่ดี” และระบุ “ความเสี่ยงต่อสุขภาพตามลักษณะงาน การทำงานเป็นกะโดยเฉพาะ กะกลางคืน ทำให้การนอนหลับไม่ตรงกับนาฬิกาชีวิต ส่งผลให้ระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายลดต่ำลง เชื้อเอชไอวีจะเข้าไปทำลายเม็ดเลือดขาวที่เรียกว่า CD4 หากระดับ CD4 ลดลงต่ำจะเกิดโรคติดเชื้อฉวย โอกาสจากไวรัส แบคทีเรีย เชื้อรา โปรโตซัว ปอดบวม วัณโรค เยื่อหุ้มสมองอักเสบได้ง่าย รวมทั้งมะเร็ง บางชนิดได้มากกว่าคนปกติ อาการรุนแรงมากกว่าคนทั่วไป”

จากความเห็นของแพทย์ข้างต้น คณะกรรมการสรรหาคัดเลือกของ ผู้ถูกร้องที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า สุขภาพของผู้ร้องไม่เป็นไปตามคุณสมบัติที่กำหนด กล่าวคือ ต้องมี สภาพแข็งแรงสมบูรณ์เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน จึงปฏิเสธรับผู้ร้องเข้าทำงาน

/๔) ผู้ถูกร้อง...

๔) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ทำสัญญาว่าจ้างบริษัท [REDACTED] จัดหาพนักงานเพื่อปฏิบัติงานตำแหน่ง [REDACTED] ประจำฝ่าย [REDACTED] [REDACTED] มีกำหนดระยะเวลาจ้างและค่าจ้างชัดเจน^๑ มีลักษณะการทำงานเป็นกะ สัปดาห์ละไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง และพนักงานต้องสามารถทำงานเต็มเวลาและทำงานเป็นกะได้ตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กำหนด สำหรับกลุ่มงานบริการผู้โดยสาร พนักงานมีหน้าที่ให้บริการผู้โดยสารบริเวณเคาน์เตอร์เช็คอินโดยสาร และประตูขึ้นเครื่อง ตามวิธีการ ขั้นตอน ตลอดจนมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กำหนด^๒ บริษัท [REDACTED] จึงประกาศรับสมัครพนักงานในตำแหน่ง [REDACTED] เพื่อปฏิบัติงานดังกล่าว แต่เนื่องจากเป็นคนละบริษัทกัน จึงอาจมีหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติ และการคัดเลือกพนักงานที่แตกต่างกับผู้ถูกร้องที่ ๑

๕) ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีนโยบายในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงการป้องกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในการรับสมัครบุคคลเข้าทำงาน ตามคู่มือการกำกับดูแลกิจการที่ดี ของบริษัท ข้อ ๓.๒ ว่าด้วยจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ ว่า “กรรมการบริษัท ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน ทุกระดับต้องตระหนักถึงความสำคัญและเคารพต่อสิทธิมนุษยชนในทุกด้านของบุคคลทุกคน รวมถึง การปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน และปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียมโดยไม่แบ่งแยก ความแตกต่างในทางกาย จิตใจ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา เพศ ภาษา อายุ สีสัน การศึกษา และสถานะทางสังคม หรือเรื่องอื่นใด”

/๒.๒.๓ ข้อ...

^๑ สัญญาว่าจ้างผู้ให้บริการจัดส่งแรงงานเพื่อปฏิบัติงานตำแหน่ง [REDACTED]

ข้อ ๒ ค่าจ้างและการปรับราคาค่าจ้าง ผู้ว่าจ้างจะจ่ายค่าจ้างให้กับผู้รับจ้างในอัตราค่าจ้างเดือนละ ๒๑,๙๕๐.- บาท (สองหมื่นหนึ่งพันเก้าร้อยห้าสิบบาทถ้วน) ต่อพนักงานของผู้รับจ้าง ๑ คน รวมค่าจ้างสำหรับพนักงานจำนวน ๑๔๒ คน ระยะเวลาการจ้าง ๑ ปี ๖ เดือน ๑๒ วัน (๑๘ เดือน ๑๒ วัน) เป็นเงินทั้งสิ้น ๕๗,๓๕๐,๙๖๐.- บาท (ห้าสิบล้านสามแสนห้าหมื่นเก้าร้อยหกสิบบาทถ้วน) โดยผู้รับจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างให้กับพนักงานของผู้รับจ้างก่อนหักเงิน สมทบกองทุน ประกันสังคมไม่น้อยกว่าเดือนละ ๑๕,๐๐๐.- บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน) ต่อพนักงานของผู้รับจ้าง ๑ คน (รายละเอียด ปรากฏตามเอกสารใบเสนอราคา และเอกสารใบสั่งจ้างแนบท้ายสัญญา)

^๒ ข้อกำหนดขอบเขตงานและเงื่อนไขรายละเอียดการยื่นข้อเสนอสำหรับการว่าจ้างผู้ให้บริการจัดส่ง แรงงานเพื่อปฏิบัติงานตำแหน่ง [REDACTED] ประจำฝ่าย [REDACTED] โดยวิธีการจัดซื้อจัดจ้างเฉพาะราย

ข้อ ๑.๒ แรงงานที่มาปฏิบัติงานจะต้องมีคุณสมบัติทั่วไปคือ สามารถทำงานได้เต็มเวลา และทำงาน เป็นผลัดตามที่บริษัทกำหนดได้

ข้อ ๒.๑๓ ผู้รับจ้างจะต้องเป็นผู้จ่ายเงินเดือน ก่อนหักเงินสมทบกองทุนประกันสังคมในส่วนของลูกจ้าง ให้แก่แรงงานที่ส่งมาปฏิบัติงานในอัตรา ๑๕,๐๐๐.- บาท/คน/เดือน และเงินค่ายานพาหนะจำนวน ๒,๐๐๐.- บาท/คน/เดือน

ขอบเขตของงานและคุณสมบัติเฉพาะของแรงงาน

ข้อ ๒.๑ เวลาในการปฏิบัติงานเป็นผลัด สัปดาห์ละไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง ตามที่บริษัทกำหนด

ข้อ ๔.๙ สามารถทำงานได้เต็มเวลา และทำงานเป็นผลัดตามที่บริษัทกำหนดได้

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้องที่ ๒

๑) ผู้ร้องเข้ารับบริการตรวจร่างกายกับผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ โดยรายการตรวจสุขภาพที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กำหนดให้ตรวจครอบคลุมการตรวจร่างกายทั่วไป การตรวจสายตา การเอกซเรย์ทรวงอก การตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจ การตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด หมู่เลือด ระดับน้ำตาลในเลือด ระดับไขมันในเลือด การทำงานของไต และการตรวจปัสสาวะ ซึ่งไม่มีรายการตรวจหาเชื้อเอชไอวี และผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันว่าไม่ได้ตรวจหาเชื้อเอชไอวีในผู้ร้อง แต่ในขั้นตอนการตรวจร่างกายและการซักประวัติการเจ็บป่วย ผู้ร้องเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่แพทย์ว่าตนเป็นผู้ที่ตรวจพบเชื้อเอชไอวีเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว แพทย์จึงบันทึกลงในบันทึกการตรวจร่างกายหัวข้อประวัติการเจ็บป่วย (Past History) โดยใช้รหัส B24 ซึ่งเป็นรหัสโรคตามมาตรฐานสากลที่ใช้เฉพาะในหมู่บุคลากรทางการแพทย์เพื่อการสื่อสารระหว่างกัน

๒) การบันทึกข้อมูลประวัติการเจ็บป่วยอยู่ในขอบเขตการบันทึกข้อมูลตามมาตรฐานวิชาชีพเวชกรรมในการบันทึกเวชระเบียนหรือประวัติการรักษาของผู้ป่วย นอกจากนี้ การบันทึกข้อมูลประวัติการเจ็บป่วยเป็นสิ่งจำเป็นของการตรวจสุขภาพก่อนเข้าทำงาน เนื่องจากการเจ็บป่วยบางโรคอาจเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดต่อตำแหน่งงานที่ผู้รับบริการสมัคร ดังนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ แพทย์ผู้ตรวจมีหน้าที่บันทึกข้อมูลตามความเป็นจริงตามที่ผู้รับบริการยินยอมเปิดเผย หากผู้รับบริการไม่แจ้งให้ทราบ แพทย์จะไม่สามารถบันทึกข้อมูลเองได้

๓) สำหรับกระบวนการยินยอมให้ส่งผลการตรวจสุขภาพ จะมีเอกสารรับทราบและยินยอมให้ส่งผลการตรวจสุขภาพก่อนเข้าทำงานที่แพทย์ได้บันทึกข้อมูลไว้ตามที่ผู้ร้องแจ้ง และเจ้าหน้าที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้แจ้งให้ผู้ร้องรับทราบแล้วว่า การลงนามในเอกสารดังกล่าวเป็นการลงนามยินยอมให้ส่งผลการตรวจสุขภาพที่รวมถึงประวัติการเจ็บป่วยเกี่ยวกับการมีเชื้อเอชไอวีแก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วย ซึ่งผู้ร้องรับทราบแล้วจึงลงนามในเอกสารดังกล่าว

๔) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันว่าไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนในข้อมูลด้านสุขภาพของผู้รับบริการ โดยบุคลากรทุกระดับมีความตระหนักและให้บริการสุขภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การที่ผู้ร้องถูกปฏิเสธไม่รับเข้าทำงาน ไม่ได้เป็นความเห็นของบุคลากรผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่เป็นดุลพินิจของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่จะพิจารณาว่าประวัติการเจ็บป่วยและผลการตรวจสุขภาพของผู้สมัครงานมีส่วนใดเป็นเหตุขัดข้องต่อหน้าที่ในตำแหน่งที่สมัครงานหรือไม่

๒.๒.๔ ข้อเท็จจริงจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลเกี่ยวกับการติดเชื้อเอชไอวีที่สามารถระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลหรือผู้เสียหายได้ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม เป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๖ และเป็นข้อมูล

/เกี่ยวกับ...

เกี่ยวกับสุขภาพตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒^๓ ส่วนการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องพิจารณาวัตถุประสงค์และฐานทางกฎหมาย กล่าวคือ หากมีฐานทางกฎหมายที่ยกเว้นให้สามารถเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล ก็สามารถดำเนินการได้ แต่หากไม่มีข้อยกเว้นตามกฎหมาย การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนเสมอ

๒.๒.๕ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) โครงการโรคเอดส์แห่งสหประชาชาติ (UNAIDS) ให้ความหมายของ “human immunodeficiency virus (HIV)” หรือ “ไวรัสเอชไอวี” ไว้ว่า^๔ เป็นเชื้อไวรัสที่ทำให้ระบบภูมิคุ้มกันอ่อนแอลง เชื้อเอชไอวีสามารถป้องกันและรักษาได้ แต่ยังไม่มีการรักษาให้หายขาดได้ โดยไวรัสเอชไอวีอาจนำไปสู่โรคภูมิคุ้มกันบกพร่องหรือโรคเอดส์ (Acquired Immunodeficiency Syndrome: AIDS) ในผู้ติดเชื้อที่ไม่สามารถเข้าถึงการรักษาหรือไม่ทราบสถานะของตนเองเป็นเวลานาน แต่คำว่า “ไวรัสเอชไอวี” และ “โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง (AIDS)” ควรใช้แยกกัน เพื่อแยกแยะไวรัส (HIV) ออกจากโรค (AIDS) ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ในผู้ติดเชื้อเอชไอวี

ส่วนการรักษาเสมือนการป้องกัน (treatment as prevention) หมายถึง การที่ผู้ที่อยู่ร่วมกับเชื้อเอชไอวีไม่สามารถแพร่เชื้อไปยังผู้อื่นได้ หากปริมาณเชื้อไวรัสในร่างกายลดลงจนไม่สามารถตรวจพบ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีสามารถเข้าสู่ภาวะนี้ได้โดยการรักษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากช่วยป้องกันการแพร่เชื้อไปสู่ผู้อื่นแล้ว ยังทำให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงอีกด้วย

๒) องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้เผยแพร่เอกสารบทสรุปเชิงนโยบายเกี่ยวกับบทบาทของการยับยั้งเชื้อเอชไอวีต่อการพัฒนาสุขภาพของบุคคลและการลดการแพร่เชื้อ^๕ สรุปได้ว่า ยาต้านไวรัสเอชไอวี (antiretroviral therapy) ได้เปลี่ยนแปลงชีวิตของผู้ติดเชื้อเอชไอวีไป

/โดยสิ้นเชิง...

^๓ มาตรา ๖ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสุขภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ หรือข้อมูลอื่นใดซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยไม่ได้รับความยินยอมโดยชัดแจ้งจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ Joint United Nations Programme on HIV/AIDS. (2024). *UNAIDS terminology guidelines*, สืบค้นจาก https://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/2024-terminology-guidelines_en.pdf, เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๘

^๕ World Health Organization. (2023). *The Role of HIV Viral Suppression in Improving Individual Health and Reducing Transmission: Policy Brief*, สืบค้นจาก <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/360860/9789240055179-eng.pdf?sequence=1>, เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๘

โดยสิ้นเชิง ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ได้รับการวินิจฉัยและเข้ารับการรักษาตั้งแต่เนิ่น ๆ และกินยาตามแพทย์สั่งอย่างต่อเนื่อง สามารถมีอายุยืนยาวและมีสุขภาพแข็งแรงเช่นเดียวกับคนที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี หากกินยาต้านไวรัสเอชไอวีและสามารถกดปริมาณเชื้อไวรัสในเลือดให้น้อยลงจนอยู่ในระดับที่ตรวจไม่พบ จะไม่มีความเสี่ยงในการแพร่เชื้อไปยังผู้อื่นและมีความเสี่ยงน้อยมากในการแพร่เชื้อไปยังบุตร ส่วนผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีปริมาณไวรัสในเลือดต่ำ แต่ยังคงตรวจพบได้อยู่ จะมีความเสี่ยงในการแพร่เชื้อผ่านการมีเพศสัมพันธ์แทบเป็นศูนย์หรือแทบไม่มีเลย ตราบเท่าที่ยังคงกินยาด้านไวรัสตามที่แพทย์สั่งอย่างต่อเนื่อง

๓) กรมควบคุมโรคได้จัดทำแนวทางการตรวจรักษาและป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ประเทศไทย ปี ๒๕๖๔/๒๕๖๕^๖ สรุปได้ว่า การรักษาเอชไอวีเป็นการป้องกันเอชไอวีแบบหนึ่งเรียกว่า การรักษาเสมือนการป้องกัน (treatment as prevention) กล่าวคือ การเริ่มยาด้านไวรัสเอชไอวีเร็วและการกินยาที่ดี จะสามารถกดเชื้อไวรัสให้อยู่ในระดับไม่สามารถตรวจพบได้ ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดเชื้อไวรัสไปสู่ผู้อื่นได้ นอกจากนี้ ผลการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่า การเริ่มยาด้านไวรัสเอชไอวีเร็วสามารถฟื้นฟูภูมิคุ้มกันและป้องกันการเกิดโรคฉวยโอกาส โดยสามารถลดความเสี่ยงของการเกิดภาวะเอดส์และวัณโรค และยังมีความสัมพันธ์กับการลดโอกาสการติดเชื้อแบคทีเรียรุนแรง ซึ่งเป็นโรคแทรกซ้อนที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวี (AIDS-related illness)

๔) จากการศึกษาแบบ 56-1 One Report ประจำปี ๒๕๖๗ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ พบว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายล้มละลายเป็นปีที่ ๔ ในปี ๒๕๖๗ และอยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านวัฒนธรรมและการบริหารจัดการ จากความเป็นองค์กรรัฐวิสาหกิจไปสู่การเป็นองค์กรเอกชนอย่างเต็มรูปแบบ ในส่วนของนโยบายการดำเนินธุรกิจ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยึดถือแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักการและแนวปฏิบัติบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้ธุรกิจเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนใน ๓ มิติ ได้แก่ สิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล สำหรับมิติสังคม ผู้ถูกร้องที่ ๑ กำหนดนโยบายในการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน โดยมีกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการสร้างคุณค่าเทียมในด้านสิทธิมนุษยชน ผ่านการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและยึดหลักความเป็นธรรม^๗ แต่ยังไม่มีการเปิดเผยรายละเอียดผลการดำเนินงานด้านสังคมและผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับการจัดการด้านสิทธิมนุษยชนตลอดห่วงโซ่คุณค่า เช่น การปฏิบัติต่อแรงงานและพนักงานโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน กลไกการรับเรื่องร้องเรียนและผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาตามข้อร้องเรียนหรือข้อพิพาท

/๓. ความเห็น...

^๖ กรมควบคุมโรค. (๒๕๖๕). *แนวทางการตรวจรักษาและป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี ประเทศไทย ปี ๒๕๖๔/๒๕๖๕*, สืบค้นจาก <https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1281020230201071837.pdf>, เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๘

^๗ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (๒๕๖๘). *แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปี ๒๕๖๗ (แบบ 56-1 One Report) บริษัท ██████████* สืบค้นจาก <https://market.sec.or.th/public/idisc/th/Viewmore/fsr561?uniqueIDReference=0000000027&searchSymbol=THAI>, เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๘

ความยุติธรรมทางสังคมและโลกาภิวัตน์ที่เป็นธรรม (ILO Declaration on Social Justice and Fair Globalization) ที่รับรองหลักการงานที่มีคุณค่า (decent work) และเชื่อมั่นว่าเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการไม่เลือกปฏิบัติมีความจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ^{๑๑}

นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๓ กำหนดให้เรื่องการลดการเลือกปฏิบัติอันเกี่ยวเนื่องกับเอชไอวีเป็นหนึ่งในเป้าหมายที่ต้องบรรลุผลภายในปี ๒๕๗๓ โดยประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง แนวทางการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์และวัณโรค ในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง การป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ระบุถึงแนวทางการปฏิบัติของนายจ้างในการขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมว่า การรับสมัครงานและการจ้างงานต้องไม่อ้างการติดเชื้อเอชไอวีเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าผู้สมัครงานขาดคุณสมบัติในการจ้างงาน รวมถึงการสนับสนุนให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีทำงานและมีความก้าวหน้าในการทำงานโดยไม่เลือกปฏิบัติ^{๑๒} ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติเรื่องโรคเอดส์ในโลกแห่งการทำงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO Code of Practice on HIV/AIDS and the World of Work) ที่วางหลักการสำคัญไว้ว่า สถานประกอบการไม่ควรเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี และไม่ควรมีการตรวจหาเชื้อเอชไอวีในกระบวนการจ้างงาน

อีกทั้งหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) ยังได้กล่าวถึงบทบาทของภาครัฐและภาคธุรกิจเกี่ยวกับความรับผิดชอบร่วมกันในเรื่องสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยเสาหลัก ๓ ประการ คือ (๑) การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (๒) การเคารพสิทธิมนุษยชน และ (๓) การเยียวยา ในส่วนของภาคธุรกิจจะต้องมีความรับผิดชอบในการเคารพสิทธิมนุษยชน โดยหลีกเลี่ยงการกระทำหรือการมีส่วนร่วมที่จะทำให้เกิดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนและต้องแก้ไขปัญหาหากเกิดผลกระทบ

/๒) จากการ...

^{๑๑} งานที่มีคุณค่า (decent work) หมายถึง งานที่สามารถตอบสนองความต้องการเกี่ยวกับชีวิตการทำงานของมนุษย์ ประกอบด้วย ๔ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่ไม่สามารถแบ่งแยกจากกัน เชื่อมโยงกัน และสนับสนุนซึ่งกันและกันได้แก่ (๑) การส่งเสริมหลักการและสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน (๒) การส่งเสริมโอกาสในการมีงานทำและสร้างรายได้ (๓) การให้ขยายความคุ้มครองทางสังคม และ (๔) การส่งเสริมการเจรจาทางสังคม

^{๑๒} ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง การป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ข้อ ๒ ให้นายจ้างจัดให้มีการคุ้มครองและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสถานประกอบกิจการอย่างเท่าเทียมกันและขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนหางานและผู้สมัครงาน ลูกจ้างผู้ติดเชื้อเอชไอวี ลูกจ้างผู้ป่วยเอดส์ และผู้ได้รับผลกระทบจากเอดส์ ดังต่อไปนี้

(๑) การรับสมัครงานและการจ้างงานต้องไม่มีการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีหรือการแสดงหลักฐานว่าไม่ติดเชื้อเอชไอวี และต้องไม่อ้างการติดเชื้อเอชไอวีเพื่อคัดเลือคนหางานและผู้สมัครงาน ลูกจ้าง หรือเพื่อเป็นเงื่อนไขในการจ้างงาน หรือเป็นหลักเกณฑ์ตัดสินว่าคนหางานและผู้สมัครงาน ลูกจ้าง ขาดคุณสมบัติในการจ้างงาน

(๒) สนับสนุนผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ให้ทำงาน และมีความก้าวหน้าในการทำงานโดยไม่เลือกปฏิบัติ

๒) จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

๒.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ทำสัญญาว่าจ้างบริษัท [REDACTED] ให้จัดหาพนักงานตำแหน่ง [REDACTED] เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้บริการผู้โดยสารภาคพื้น โดยพนักงานต้องทำงานเป็นกะ สัปดาห์ละไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง บริษัท [REDACTED] จึงว่าจ้างแรงงานในตำแหน่ง [REDACTED] เพื่อปฏิบัติงานดังกล่าว โดยผู้ร้องเป็นหนึ่งในพนักงานของบริษัทมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ และปฏิบัติงานประจำที่สนามบิน [REDACTED] มาตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ ทั้งนี้ ผู้ร้องทำงานเป็นกะหมุนเวียนเรื่อยมาโดยไม่เคยประสบปัญหาสุขภาพรุนแรงอันเนื่องมาจากการทำงานเป็นกะ ผู้ร้องเห็นว่า อัตราค่าจ้าง สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการ ตลอดจนความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นแรงจูงใจสำคัญที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการทำงาน จึงตัดสินใจสมัครงานกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ในตำแหน่ง [REDACTED] สังกัดกลุ่มงาน [REDACTED] ซึ่งเป็นงานให้บริการผู้โดยสารภาคพื้นที่สนามบิน [REDACTED] เช่นเดียวกับที่ทำอยู่ในขั้นตอนการสัมภาษณ์งาน มีผู้จัดการแผนกบริการภาคพื้นของผู้ถูกร้องที่ ๑ [REDACTED] ร่วมเป็นคณะกรรมการสัมภาษณ์ด้วย คำถามสัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับเรื่องความสามารถในการใช้โปรแกรมต่าง ๆ และประวัติการขาด ลา มาสาย โดยไม่มีการสอบถามเกี่ยวกับเหตุผลในการสมัครงาน ข้อจำกัดในการทำงานเป็นกะ หรือปัญหาด้านสุขภาพของผู้ร้อง ต่อมาผู้ร้องได้รับแจ้งว่าผ่านสัมภาษณ์ และได้รับการคัดเลือกให้ทำงานในตำแหน่งดังกล่าว และถูกส่งตัวไปตรวจสุขภาพกับผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยผู้ร้องแจ้งว่าตนเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี พร้อมทั้งยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้ถูกร้องที่ ๑

๒.๒) เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปฏิเสธไม่รับผู้ร้องเข้าทำงาน โดยให้เหตุผลว่า คุณสมบัติของผู้ร้องไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของบริษัทซึ่งระบุว่า ต้องมีสุขภาพแข็งแรง และไม่มีปัญหาสุขภาพจนไม่สามารถและ/หรือไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ โดยอ้างอิงจากความเห็นแพทย์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่พิจารณารายงานผลตรวจสุขภาพของผู้ร้องแล้วเห็นว่า ผลตรวจร่างกายผิดปกติเนื่องจากมีประวัติการติดเชื้อเอชไอวี และสรุปว่าลักษณะการทำงานเป็นกะหมุนเวียน โดยเฉพาะกะกลางคืนทำให้การนอนหลับไม่ตรงกับนาฬิกาชีวิต จะส่งผลให้ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายของผู้ร้องลดต่ำลง ซึ่งอาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดเชื้อฉวยโอกาสรุนแรงมากกว่าคนที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี

ผู้ร้องขอให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ทบทวนผลการพิจารณาดังกล่าว โดยชี้แจงว่าตนเข้ารับการรักษาและพบแพทย์อย่างสม่ำเสมอ อาการอยู่ในระดับดี ไม่มีภาวะเสี่ยงต่อการติดเชื้อรุนแรงสามารถใช้ชีวิตในสังคมและทำงานได้ตามปกติ พร้อมทั้งยืนยันที่จะนำเอกสารทางการแพทย์มายืนยันหากต้องการหลักฐานเพิ่มเติม แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังคงยืนยันผลการพิจารณาเดิมคือ ปฏิเสธการรับผู้ร้องเข้าทำงาน

๓) พิจารณาแล้วเห็นว่า

๓.๑) สิทธิในการทำงานมีความสำคัญต่อการบรรลุสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ และเป็นส่วนหนึ่งอันไม่อาจแยกออกจากศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ บุคคลทุกคนจึงมีสิทธิที่จะทำงาน รวมถึงโอกาสในการเข้าถึงการจ้างงานโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ปฏิเสธไม่รับผู้ร้องเข้าทำงาน เพราะเหตุผลด้านสุขภาพและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่นำข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสมรรถนะการทำงานที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันของผู้ร้องมาพิจารณา ถือเป็น การสรุปเหมารวมว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีทุกรายที่ปฏิบัติงานเป็นกะจะมีระบบภูมิคุ้มกันอ่อนแอลงและมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อฉวยโอกาสรุนแรงมากกว่าคนที่ไม่ติดเชื้อ ทั้งที่ในปัจจุบัน พัฒนาการทางการแพทย์เกี่ยวกับการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ข้อมูลทางวิชาการของ UNAIDS WHO และกรมควบคุมโรค ระบุว่า ยาต้านไวรัสเอชไอวีสามารถควบคุมเชื้อเอชไอวี ฟื้นฟูภูมิคุ้มกัน และป้องกันโรคฉวยโอกาสได้ หากผู้ติดเชื้อได้รับยาต้านไวรัสเอชไอวีอย่างต่อเนื่องจนสามารถกดปริมาณไวรัสในเลือดจนตรวจไม่พบ จะมีสุขภาพแข็งแรงเช่นเดียวกับคนที่ไม่มีเชื้อและไม่มีความเสี่ยงในการถ่ายทอดเชื้อไวรัสไปสู่ผู้อื่น อีกทั้งผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังคงยืนยันไม่รับผู้ร้องเข้าทำงานโดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้ร้องแสดงหลักฐานทางการแพทย์เพิ่มเติม ทั้งที่ผู้ร้องยินดีจะนำเอกสารมายืนยันว่าได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาพแข็งแรง และสามารถใช้ชีวิต รวมถึงปฏิบัติงานได้เช่นเดียวกับคนที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี และจากประวัติการทำงานเป็นกะหมุนเวียนมาหลายปี ผู้ร้องไม่เคยประสบปัญหาสุขภาพรุนแรงจากการทำงาน

๓.๒) นอกจากนี้ การที่ผู้จัดการแผนกบริการภาคพื้นของผู้ถูกร้องที่ ๑ [REDACTED] ร่วมเป็นกรรมการสัมภาษณ์งาน คณะกรรมการสัมภาษณ์ยอมรับว่า ผู้ร้องเป็นพนักงานตามสัญญาว่าจ้างระหว่างผู้ถูกร้องที่ ๑ กับบริษัท [REDACTED] ซึ่งปฏิบัติงานให้บริการผู้โดยสารภาคพื้นเหมือนกับตำแหน่ง [REDACTED] ที่ผู้ร้องสมัคร รวมทั้งมีลักษณะการทำงานเป็นกะเหมือนกัน ประกอบกับในขั้นตอนการสัมภาษณ์งาน ไม่ปรากฏว่า คณะกรรมการได้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพของผู้ร้องหรือข้อจำกัดในการทำงานเป็นกะ จนกระทั่งผู้ร้องได้รับแจ้งว่าผ่านการสอบสัมภาษณ์และได้รับคัดเลือกให้ทำงานในตำแหน่งดังกล่าว ข้อเท็จจริงนี้สะท้อนให้เห็นว่า ประเด็นเรื่องสุขภาพอาจมิใช่ปัจจัยสำคัญที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาความเหมาะสมกับตำแหน่งตั้งแต่ต้น แต่ถูกหยิบยกมาใช้เป็นเหตุผลปฏิเสธการจ้างงานผู้ร้อง ภายหลังจากทราบผลตรวจสุขภาพว่าผู้ร้องเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี

๓.๓) ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผลการตรวจสุขภาพที่มีประวัติการติดเชื้อเอชไอวีของผู้ร้องส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อดุลพินิจของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในการพิจารณารับผู้ร้องเข้าทำงาน การปฏิเสธไม่รับผู้ร้องเข้าทำงานเพียงเพราะความเสี่ยงที่จะเกิดโรคในอนาคต

เป็นการคาดเดาล่วงหน้า และถือเป็นการนำเรื่องการติดเชื่อเอชไอวีมาเป็นปัจจัยในการพิจารณาไม่รับเข้าทำงาน อันกระทบต่อสิทธิในการทำงาน รวมถึงสิทธิของบุคคลในโอกาสที่จะหาเลี้ยงชีพ โดยงานซึ่งตนเลือกหรือรับอย่างเสรี ตลอดจนสิทธิในการเข้าถึงการจ้างงานอย่างเท่าเทียมโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งสภาพทางกายและสุขภาพ ซึ่งขัดต่อหลักการตามที่รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กติกา ICESCR ปฏิญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยหลักการและสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน และปฏิญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยความยุติธรรมทางสังคมและโลกาภิวัตน์ที่เป็นธรรม ให้การรับรองและคุ้มครองไว้ อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับหลักการ UNGPs ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ ต้องดำเนินธุรกิจโดยเคารพสิทธิมนุษยชน หลีกเลี่ยงการกระทำหรือมีส่วนทำให้เกิดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน และไม่เข้าไปตามจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจตามคู่มือการกำกับดูแลกิจการที่ดี ตลอดจนรายงานประจำปีตามแบบ 56-1 One Report ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เอง ที่มีนโยบายดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม และบุคลากรทุกระดับจะต้องเคารพสิทธิมนุษยชน ในทุกด้านของบุคคลทุกคนและปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียมโดยไม่แบ่งแยกความแตกต่างทางกายหรือเรื่องอื่นใด ในชั้นนี้ จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง

๓.๔) นอกจากนี้ โดยที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ที่มีกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นสูงสุดในสัดส่วนร้อยละ ๓๘.๘๐^{๓๓} กระทรวงการคลัง ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ จึงมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓ ในการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล^{๓๔} ตลอดจนมีหน้าที่ตามหลักการ UNGPs ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน [redacted] บดูแลให้บริษัทที่มีรัฐเป็นผู้ถือหุ้นดำเนินธุรกิจโดยเคารพสิทธิมนุษยชน หลีกเลี่ยงการกระทำหรือละเมิดสิทธิมนุษยชนที่นำไปสู่การเลือกปฏิบัติ และแก้ไขปัญหาหากเกิดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน ในการนี้ เพื่อให้ปัญหาการตีตราและการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื่อเอชไอวีในการทำงานได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้ติดเชื่อเอชไอวีสามารถใช้ชีวิตและทำงานหาเลี้ยงชีพได้อย่างมีศักดิ์ศรี จึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ และกระทรวงการคลัง เพื่อดำเนินการต่อไป

/๔) อนึ่ง...

^{๓๓} ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ข้อมูลผู้ถือหุ้นบริษัท [redacted] (๒๕๖๘, ๑๔ มีนาคม), สืบค้นจาก [https://www.set.or.th/th/\[redacted\]](https://www.set.or.th/th/[redacted]) เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๘

^{๓๔} มาตรา ๓ วรรคสอง รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม

๔) อนึ่ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อสังเกตว่า แบบ 56-1 One Report ประจำปี ๒๕๖๗ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังขาดการเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับนโยบายและแนวปฏิบัติ ด้านสิทธิมนุษยชนที่มีความชัดเจน โดยเฉพาะนโยบายการจ้างงานที่ไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุใด นอกจากนี้ ยังไม่มีการเปิดเผยรายละเอียดผลการดำเนินงานด้านสังคมและผลลัพธ์ ที่เกี่ยวกับการจัดการด้านสิทธิมนุษยชนตลอดห่วงโซ่คุณค่า เช่น การปฏิบัติต่อแรงงานและพนักงาน โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน กลไกการรับเรื่องร้องเรียน และผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาตามข้อร้องเรียน หรือข้อพิพาท ประกอบกับจากข้อมูลสถิติพบว่า ตั้งแต่ปี ๒๕๖๖ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๘ มีผู้ร้องเรียน มายังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อขอให้ประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและตรวจสอบ การละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี ๒๘ คำร้อง และมากกว่าครึ่งหนึ่งของคำร้องดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการกระทำของบริษัทเอกชน จึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือ แนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อดำเนินการต่อไป

๓.๒ ประเด็นที่ ๒ ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง กรณีการเปิดเผยข้อมูลประวัติการติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร้องหรือไม่ อย่างไร

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๒ รับรอง สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิดังกล่าว หรือการนำข้อมูล ส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย^{๑๕} สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ข้อ ๑๗ ที่รับรองว่า บุคคลจะถูก แทรกแซงความเป็นส่วนตัวโดยพลการหรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายมิให้ถูกแทรกแซงเช่นว่านั้น^{๑๖} เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐

/มาตรา ๗...

---

^{๑๕} มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคล ไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพิกง่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์สาธารณะ

^{๑๖} ข้อ ๑๗

๑. บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสาร โดยพลการ หรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และจะถูกกลบเกลี่ยเกียรติและชื่อเสียงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้

๒. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมิให้ถูกแทรกแซงหรือลบลู่เช่นว่านั้น

มาตรา ๗ ที่บัญญัติว่า ข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคลเป็นความลับส่วนบุคคล การนำไปเปิดเผยในประการที่จะทำให้บุคคลนั้นเสียหายไม่สามารถทำได้ เว้นแต่การเปิดเผยนั้นเป็นไปตามความประสงค์ของบุคคลดังกล่าวโดยตรง^{๑๗} และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๖ ที่บัญญัติห้ามมิให้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับสุขภาพ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล^{๑๘}

๒) จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

๒.๑) ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้ข้อเท็จจริงสอดคล้องตรงกันว่า รายการตรวจสุขภาพที่ส่งมาพร้อมกับหนังสือนำส่งตัวตรวจสุขภาพก่อนเข้าทำงานนั้น ไม่มีรายการให้ตรวจหาเชื้อเอชไอวี และผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันว่าไม่ได้ตรวจหาเชื้อเอชไอวีในผู้ร้อง แต่ผู้ร้องเป็นฝ่ายแจ้งประวัติการมีเชื้อเอชไอวีให้พยาบาลและแพทย์ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ทราบด้วยตนเองในระหว่างการตรวจร่างกาย และซักประวัติอาการเจ็บป่วย สอดคล้องกับข้อเท็จจริงจากผู้ร้องที่ว่า ตนเป็นผู้ให้ข้อมูลการมีเชื้อเอชไอวีแก่พยาบาลและแพทย์เอง แพทย์ของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงบันทึกข้อมูลนั้นในส่วนประวัติการเจ็บป่วย โดยระบุรหัส B24 ซึ่งเป็นรหัสโรคตามมาตรฐานสากลทางการแพทย์ไว้ การบันทึกข้อมูลนี้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพเวชกรรมในการบันทึกเวชระเบียนหรือประวัติการรักษาของผู้ป่วย และเป็นหน้าที่ของแพทย์ผู้ตรวจที่ต้องบันทึกข้อมูลตามความเป็นจริงตามที่ผู้รับบริการยินยอมเปิดเผย

๒.๒) สำหรับประเด็นการขอความยินยอมจากผู้ร้องในการส่งผลการตรวจสุขภาพ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันว่าไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนในข้อมูลด้านสุขภาพของผู้ร้อง โดยได้แจ้งให้ผู้ร้องทราบแล้วว่า การลงนามในเอกสารรับทราบและยินยอมให้ส่งผลการตรวจแก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้นรวมถึงการยินยอมให้เปิดเผยประวัติการเจ็บป่วยเกี่ยวกับการมีเชื้อเอชไอวีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่ผู้ร้องให้ข้อเท็จจริงว่า แพทย์ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้สอบถามและให้ยืนยันว่าจะยินยอมให้ส่งข้อมูลประวัติการมีเชื้อเอชไอวีแก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามที่แพทย์ระบุหรือไม่ ซึ่งผู้ร้องยืนยันให้ความยินยอม โดยไม่คาดคิดว่าสถานะการติดเชื้อเอชไอวีจะถูกนำมาเป็นเหตุปฏิเสธการรับเข้าทำงานในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งมีลักษณะงานเหมือนกับที่เคยปฏิบัติอยู่เดิม อีกทั้งการติดเชื้อเอชไอวีไม่เคยเป็นอุปสรรคต่อการทำงานที่ผ่านมาของผู้ร้อง

/๓) พิจารณา...

^{๑๗} มาตรา ๗ ข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคลอันเป็นความลับ บุคคลหรือหน่วยงานใด ๆ จะนำไปเปิดเผยในประการที่จะทำให้เจ้าของข้อมูลสุขภาพเสียหายไม่ได้ เว้นแต่การเปิดเผยนั้นเป็นไปตามความประสงค์ของเจ้าของข้อมูลสุขภาพนั้นโดยตรง หรือมีกฎหมายบัญญัติให้ต้องเปิดเผย แต่ไม่ว่ากรณีใด ๆ บุคคลหรือหน่วยงานใดจะอาศัยอำนาจหรือสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการหรือกฎหมายอื่น เพื่อขอเอกสารเกี่ยวกับข้อมูลสุขภาพที่ไม่ใช่ของตนไม่ได้

^{๑๘} อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๓

๓) พิจารณาแล้วเห็นว่า

๓.๑) ผลการตรวจสอบสุขภาพที่มีข้อมูลประวัติการติดเชื้อเอชไอวีของผู้ร้องเป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๖ และเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะกระทำมิได้ หากมิได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับการยกเว้นโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย^{๑๙} โดยที่กรณีตามคำร้องเป็นเรื่องการจัดส่งผลการตรวจสอบสุขภาพเพื่อประกอบการทำงาน ซึ่งไม่เข้าข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนด การเปิดเผยข้อมูลสุขภาพของผู้ร้องจึงต้องได้รับความยินยอมจากผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูล^{๒๐} โดยมีหลักการสำคัญ คือ การขอความยินยอมต้องกระทำโดยชัดแจ้ง มีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูล รวมทั้งต้องเป็นการให้ความยินยอมโดยสมัครใจ และปราศจากการหลอกลวงหรือทำให้เจ้าของข้อมูลเข้าใจผิดในวัตถุประสงค์ดังกล่าว

๓.๒) เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้แจ้งให้ผู้ร้องทราบแล้วว่าการลงนามในเอกสารยินยอมให้ส่งผลการตรวจสอบสุขภาพนั้นรวมถึงการเปิดเผยประวัติการเจ็บป่วยเกี่ยวกับการมีเชื้อเอชไอวีด้วย อีกทั้งได้ถามย้ำกับผู้ร้องแล้วว่ายืนยันให้ส่งข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งผู้ร้องยืนยันให้ส่งได้ ถือเป็นกรณีที่ผู้ร้องให้ความยินยอมส่งข้อมูลประวัติการมีเชื้อเอชไอวีโดยสมัครใจ หลังจากได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเปิดเผยข้อมูลสุขภาพของตนแล้ว และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า

/ผู้ถูกร้อง...

^{๑๙} อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ ๓

^{๒๐} มาตรา ๑๙ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะกระทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ให้ความยินยอมไว้ก่อนหรือในขณะนั้น เว้นแต่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้กระทำได้

การขอความยินยอมต้องทำโดยชัดแจ้ง เป็นหนังสือหรือทำโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่โดยสภาพไม่อาจขอความยินยอมด้วยวิธีการดังกล่าวได้

ในการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องแจ้งวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไปด้วย และการขอความยินยอมนั้นต้องแยกส่วนออกจากข้อความอื่นอย่างชัดเจน มีแบบหรือข้อความที่เข้าถึงได้ง่ายและเข้าใจได้ รวมทั้งใช้ภาษาที่อ่านง่าย และไม่เป็นการหลอกลวงหรือทำให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเข้าใจผิดในวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทั้งนี้ คณะกรรมการจะให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามแบบและข้อความที่คณะกรรมการประกาศกำหนดก็ได้

ในการขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องคำนึงอย่างถึงที่สุด ในความเป็นอิสระของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลในการให้ความยินยอม ทั้งนี้ ในการเข้าทำสัญญาซึ่งรวมถึงการให้บริการใด ๆ ต้องไม่มีเงื่อนไขในการให้ความยินยอมเพื่อเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่มีความจำเป็นหรือเกี่ยวข้องสำหรับการเข้าทำสัญญาซึ่งรวมถึงการให้บริการนั้น ๆ

ผู้ถูกร้องที่ ๒ หลอกลวงหรือทำให้ผู้ร้องเข้าใจผิดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลก่อนการลงนามในเอกสารดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับความยินยอมจากผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลแล้ว ดังนั้น การดำเนินการของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในการเปิดเผยข้อมูลสุขภาพอันเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร้อง จึงสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ และกติกา ICCPR แล้ว ในชั้นนี้ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๓) อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีข้อสังเกตว่า การบันทึกประวัติการเจ็บป่วยของผู้เข้ารับบริการในรายงานผลตรวจสุขภาพที่ส่งให้บริษัทเอกชน อาจส่งผลกระทบต่อดุลพินิจของนายจ้างในการพิจารณารับสมัครบุคคลเข้าทำงาน ประวัติการเจ็บป่วยอาจถูกนำไปใช้เป็นเหตุในการปฏิเสธการจ้างงาน แม้โรคหรืออาการดังกล่าวไม่ได้มีผลโดยตรงต่อความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการเอื้อให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยอาศัยเหตุความแตกต่างในเรื่องสภาพทางกายหรือสุขภาพ อีกทั้งผู้เข้ารับบริการอาจเข้าใจว่าข้อมูลดังกล่าวจะถูกใช้เพียงเพื่อประเมินสมรรถนะทั่วไปสำหรับการทำงานเท่านั้น โดยมีได้ตระหนักหรือไม่ทันคาดคิดถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลประวัติการเจ็บป่วยของตนแก่แพทย์ เช่น ข้อมูลสุขภาพบางประการอาจกลายเป็นปัจจัยที่ผู้ว่าจ้างนำไปใช้เป็นเหตุปฏิเสธการจ้างงาน ดังนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงควรพิจารณาทบทวนถึงความจำเป็นในการบันทึกข้อมูลประวัติการเจ็บป่วยในรายงานผลตรวจสุขภาพที่ส่งให้บริษัทเอกชน โดยจำกัดเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตรวจร่างกายทั่วไปเท่านั้น และไม่ระบุข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการประเมินสมรรถนะในการทำงานหรืออาจส่งผลกระทบต่อดุลพินิจในการรับเข้าทำงานของนายจ้าง เพื่อป้องกันการนำข้อมูลสุขภาพไปใช้ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติและส่งผลกระทบต่อโอกาสในการทำงานของบุคคลที่มีประวัติการเจ็บป่วย จึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อผู้ถูกร้องที่ ๒ และกระทรวงสาธารณสุข เพื่อดำเนินการต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๘ จึงมีมติว่า

๔.๑ ประเด็นที่ ๑ กรณีการปฏิเสธไม่รับผู้ร้องเข้าทำงานเพราะเหตุแห่งสุขภาพ รับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๒ ประเด็นที่ ๒ กรณีการเปิดเผยข้อมูลสุขภาพซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร้องยังไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

/๔.๓ ให้เสนอ...

๔.๓ ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทรวงการคลัง กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ ดังนี้

๔.๓.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๑) ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ทบทวนผลการพิจารณาไม่รับผู้ร้องเข้าทำงาน และยุตินโยบายการปฏิเสธไม่รับผู้สมัครงานที่เป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีเข้าทำงาน ทั้งนี้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ร้องซึ่งเป็นลูกจ้างในลักษณะการจ้างแรงงานภายนอกตามสัญญาระหว่างผู้ถูกร้องที่ ๑ และบริษัท ██████████ ได้เข้าถึงโอกาสในการทำงานและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาที่เป็นธรรม จากความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และประวัติการทำงานที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้ร้องได้ปฏิบัติงานให้บริการผู้โดยสารภาคพื้นอันเป็นการสนับสนุนธุรกิจของผู้ถูกร้องที่ ๑ มาเป็นเวลานานหลายปี และที่ผ่านมาไม่เคยมีปัญหาด้านสุขภาพจากการปฏิบัติงาน

๒) ให้กระทรวงการคลัง ในฐานะหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นสูงสุดของผู้ถูกร้องที่ ๑ กำกับดูแลผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้ดำเนินการตามข้อ ๑) ข้างต้น

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔.๓.๒ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๑) ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำนโยบายการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบกิจการไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการยุติปัญหาเอดส์ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๓ แนวปฏิบัติเรื่องโรคเอดส์ในโลกแห่งการทำงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง แนวทางการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์และวัณโรคในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง การป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ โดยปิดประกาศนโยบายดังกล่าวไว้ในสถานประกอบกิจการและเผยแพร่บนเว็บไซต์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ และชี้แจงทำความเข้าใจให้แก่ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

๒) ให้กระทรวง...

๒) ให้กระทรวงการคลัง ในฐานะหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นสูงสุดของผู้ถือหุ้นที่ ๑ กำกับดูแลผู้ถือหุ้นที่ ๑ ให้ดำเนินธุรกิจโดยเคารพสิทธิมนุษยชนของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ดังนี้

๒.๑) ส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นที่ ๑ จ้างงานโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ ด้วยเหตุแห่งสภาพทางกายและสุขภาพ โดยเฉพาะกรณีการเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี

๒.๒) ส่งเสริมและผลักดันให้ผู้ถือหุ้นที่ ๑ จัดทำนโยบายการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอตส์ในสถานประกอบกิจการ ตามประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง แนวทางการป้องกันและบริหารจัดการด้านเอตส์และวัณโรคในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง การป้องกันและบริหารจัดการด้านเอตส์ในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ และดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถจัดการเลือกปฏิบัติในการทำงานได้จริง

๓) ให้ผู้ถือหุ้นที่ ๒ พิจารณาดำเนินการดังนี้

๓.๑) ทบทวนความจำเป็นและแนวปฏิบัติในการบันทึกข้อมูลประวัติการเจ็บป่วยของผู้เข้ารับบริการในรายงานผลตรวจสุขภาพที่ส่งให้บริษัทเอกชน โดยควรจำกัดเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตรวจร่างกายทั่วไปเท่านั้น เพื่อป้องกันมิให้มีการนำข้อมูลที่ไม่จำเป็นสำหรับการประเมินสมรรถนะในการทำงาน เช่น ประวัติการเจ็บป่วย ไปใช้เป็นเหตุปฏิเสธการจ้างงานโดยไม่เป็นธรรมแก่ผู้สมัครงาน

๓.๒) กำชับให้บุคลากรตระหนักถึงการคุ้มครองข้อมูลสุขภาพของผู้เข้ารับบริการ และแจ้งวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการเก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลด้านสุขภาพ ตลอดจนอธิบายข้อมูลต่าง ๆ ให้ผู้เข้ารับบริการได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนเกี่ยวกับสิทธิของตน รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลสุขภาพ เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบก่อนให้ความยินยอมในการเปิดเผยข้อมูลแก่บริษัทเอกชน

๔) ให้กระทรวงสาธารณสุขออกประกาศกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดทำรายงานผลตรวจสุขภาพเพื่อประกอบการทำงานและการบันทึกข้อมูลประวัติการเจ็บป่วยของผู้เข้ารับบริการในรายงานผลตรวจสุขภาพดังกล่าว โดยเน้นย้ำให้สถานพยาบาลของรัฐและเอกชนให้ความสำคัญกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และหลีกเลี่ยงการบันทึกข้อมูลที่ไม่จำเป็นสำหรับการประเมินสมรรถนะในการทำงาน หรืออาจส่งผลเป็นการเปิดเผยข้อมูลสุขภาพของผู้รับบริการโดยไม่จำเป็น และอาจมีผลกระทบต่อดุลพินิจในการรับเข้าทำงานของนายจ้าง เพื่อป้องกันมิให้มีการนำข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคลไปใช้ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติหรือส่งผลกระทบต่อโอกาสในการทำงานของบุคคลที่มีประวัติการเจ็บป่วย

/๕) ให้สำนักงาน...

๕) ให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ส่งเสริมให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ตามแบบ 56-1 One Report ดังนี้ (๑) นโยบายด้านสิทธิมนุษยชน ในประเด็นนโยบายการจ้างงานที่ไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลไม่ว่าด้วยเหตุใด โดยเฉพาะสถานะทางสุขภาพอันรวมถึงการเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี และ (๒) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านสิทธิมนุษยชน ได้แก่ มาตรการส่งเสริมความเท่าเทียมและการไม่เลือกปฏิบัติ กลไกการรับเรื่องร้องเรียน และผลการดำเนินการหรือการแก้ไขปัญหาในกรณีมีข้อพิพาท หรืออยู่ระหว่างตรวจสอบโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนและ โปร่งใสบนพื้นฐานของการเคารพสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปติกาญจน์ สิริธิตเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ